

ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
НАУКОВО-ТЕХНІЧНА БІБЛІОТЕКА

21 лютого

День Рідної Мови

Найкраща в світі – рідна мова

(до Міжнародного дня рідної мови)

Рекомендаційний бібліографічний покажчик

Краматорськ

2015

УДК 016:811.161.2
ББК 91.9:81.2Укр
Н20

Укладач:

Беседіна О. Б. – бібліограф довідково-інформаційного відділу бібліотеки

Відповідальний редактор:

Коробка Ж. І. – завідувач бібліотеки

Н20 Найкраща в світі – рідна мова (до Міжнародного дня рідної мови) : рекомендаційний бібліографічний покажчик / укл. О. Б. Беседіна ; відповід. ред. Ж. І. Коробка. – Краматорськ : ДДМА, 2015. – 20 с.

На XXX сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО, що проходила 26 жовтня - 17 листопада 1999 року в Парижі, встановлено Міжнародний день рідної мови, який відзначають щороку 21 лютого, починаючи з 2000 року. Бібліографічний покажчик пропонує ознайомитися з науковою, публіцистичною та художньою літературою, науковими працями та публікаціями з періодичних видань, що висвітлюють питання історії, становлення та розвитку української мови, сучасної мовної політики в Україні та зарубіжних країнах, надають допомогу при навчанні фаховій українській мові. Також запропоновані твори художньої літератури, які оспівують красу нашої рідної мови.

Для викладачів, аспірантів, студентів, співробітників та всіх небайдужих до теми.

ЗМІСТ

Передмова	4
1. Мова – скарбниця духовності нації і народу	6
2. Мовне сьогодні.....	8
3. Українська мова в світі.....	10
4. Навчаємось рідній мові (українське ділове мовлення)	12
5. Мовознавчі словники	16
6. Українські письменники про мову.....	19

ПЕРЕДМОВА

«Бринить усюди мова рідна,
Немов ті тихі срібні дзвони,
І скрізь вона, ясна й побідна,
Летить, як вихор, в перегони»

Іван Огієнко

Мова – це не просто спосіб спілкування, а щось більш значуще. Мова – це всі глибинні пласти духовного життя народу, його історична пам'ять, найцінніше надбання віків.

Оскільки з 6000 розмовних мов світу майже половині загрожує зникнення, ЮНЕСКО прагне підтримувати мову як ознаку культурної приналежності особи, окрім того, вивчення іноземних мов та багатомовність є ключами до взаєморозуміння та взаємоповаги. Про підтримку мовного та культурного різноманіття та багатомовності було оголошено на ХХХ сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО, що проходила 26 жовтня – 17 листопада 1999 року в Парижі. Встановлено Міжнародний день рідної мови, який відзначають щороку 21 лютого, починаючи з 2000 року.

«Рідна мова – то найголовніший наріжний камінь існування народу, як окремої нації: без окремої мови нема самостійного народу...Мова – то серце народу: гине мова – гине й народ...», – писав видатний діяч українського відродження, учений, видавець, релігійний провідник Іван Огієнко (митрополит Іларіон). – «Тому й вороги наші завжди так старанно пильнували, аби заборонити насамперед нашу мову, аби звести та знищити її доценту. Бо німого, мовляв, похаєш, куди забажаєш...» (Огієнко Іван. Рятування України. К., 2005. С. 422; Українська культура. К., 1991. С. 239–240).

В цісарській Австро-Угорщині, а особливо в Московській імперії, переслідувалось писане й друковане українське слово, українській мові відмовлялося в праві на існування, її називали діалектом, а не самостійною мовою. У 20-30 роки ХХ століття в колишній УРСР було здійснено чимало заходів, спрямованих на подолання занедбаності рідної мови. Квітневий пленум ЦК КП(б)У в 1925р. виніс ухвалу «Про українізацію». Це був важливий напрям культурно-національного будівництва в Україні. Проте в роки сталінських репресій, а ще більше в добу застою українська мова знову зазнала тяжких випробувань і була витіснена з багатьох сфер функціонування. виправити становище був покликаний закон про надання українській мові статусу державної,

ухвалений 26 жовтня 1989 р. Державність мови підтверджена й 10-ю статтею Конституції України, прийнятою 28 червня 1996 р.

В незалежній Україні цьому питанню приділяється також багато уваги. Президент України на підтримку ініціативи громадських організацій та з урахуванням важливої ролі української мови в консолідації українського суспільства видав Указ № 1241/97 від 6 листопада 1997 року «Про День української писемності та мови».

Бібліографічний покажчик пропонує ознайомитися з науковою, публіцистичною та художньою літературою, науковими працями та публікаціями з періодичних видань, що висвітлюють питання історії становлення та розвитку української мови, сучасної мовної політики в Україні та зарубіжних країнах, надають допомогу при навчанні фаховій українській мові, також запропоновані твори художньої літератури, які оспівують красу нашої рідної мови.

Переважна кількість показаних літературних джерел знаходиться в фондах нашої бібліотеки.

Принцип упорядкування відібраних матеріалів – тематичний. Покажчик складається з 6 основних розділів. Записи подаються за алфавітом прізвищ авторів, словники – за алфавітом назв, в деяких розділах матеріал систематизовано за логічним принципом.

1. Мова – скарбниця духовності нації і народу

В умовах розбудови української держави дедалі більшого значення набувають проблеми духовної культури нації. Істотний елемент духовної культури – це мова: акумулятор знань і соціального досвіду, першооснова нагромадження й збереження культурних цінностей народу. Розвиток духовної культури суспільства визначається насамперед станом функціонування мови в усіх сферах діяльності, особливо – мовною культурою кожного громадянина. «Рідна мова – мати єдності, батько громадянства і сторож держави» (Мікалоюс Даукша).

Зберігаючи рідну мову, ми захищаємо і незалежне майбутнє своєї країни, і щасливе, вільне життя наших дітей, тому що «..рідна мова дається народові Богом, чужа – людьми, її приносять на вістрі ворожих списів» (В. Захарченко).

- 1 Губенко А. В. Творчество: деятельность, язык, социум // Практична психологія та соціальна робота. – К., 2011. – № 10. – С. 8-13.
- 2 Я2 Енциклопедія Сучасної України. Т. 1. А. – К., 2001. – 824 с.
Е64
- 3 4С Історія української мови : хрестоматія / упор. С. Я. Єрмоленко, А. К. І-90
Моймієнко. – К. : Либідь, 1996. – 288 с.
- 4 "Найбільший потенціал кожної мови – її носії" : (інтерв'ю з мовознавцем і політиком Іриною Фаріон) / розмову вів Олег Баган // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2010. – № 2. – С. 49-51.
- 5 Федоренко В. Рідна мова – Божа благодать (21 лютого – міжнародний день рідної мови) // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2009. – № 2. – С. 2-6.
- 6 Кремень В. Національна ідентичність – невблаганна вимога часу // Освіта України. – К., 2009. – № 37. – С. 3.
- 7 Українська мова – це диво, дароване Богом слово // Освіта України. – К., 2009. – № 38. – С. 1-2.
- 6 Супрун Л. Національна специфіка категоризації мовної системи // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2008. – № 4. – С. 40-43.
- 7 Мовні свідки формування українців : (інтерв'ю-презентація нової праці відомого мовознавця проф. К. Тищенка) // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 7. – С. 36-44.

- 8 Мосенкіс Ю. Трипільська культура й українська мова // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 2. – С. 47-49.
- 9 Мосенкіс Ю. Давність явища милозвучності української мови // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 4. – С. 49-50.
- 10 Тимошик М. Ідея соборності української мови на сторінках Огієнкового часопису "Рідна мова" // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 5. – С. 38-44.
- 11 Митрополит Іларіон (Іван Огієнко) Хвалімо Бога українською мовою // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 8. – С. 45-53.
- 12 Баранівський В. Ф. Значення національної мови в історії, культурі та релігійному житті українців // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер. Філософські науки. – Житомир, 2006. – № 3. – С. 3-9.
- 13 Галицька Т. М. Роль лінгвістичної мови у формуванні картини світу // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер. Філософські науки. – Житомир, 2006. – № 3. – С. 108-120.
- 14 Ткаченко Є. Поняття державної мови // Підприємництво, господарство і право. – К., 2006. – № 8. – С. 21-24.
- 15 Качераускас Т. Язык и культура в феноменальной перспективе // Вопросы философии. – М., 2006. – № 12. – С. 137-144.
- 16 Єрмоленко С. Самовизначення через рідну мову (До міжнародного конгресу "Українська мова вчора, сьогодні, завтра в Україні і в світі") // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2005. – № 10. – С. 41-45.
- 17 Бійчук Г. Актуалізація архетипів національного підсвідомого засобами художнього слова // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2005. – № 10. – С. 12-18.
- 18 Лопушинський І. Мова державна – мова офіційна: суть проблеми та шляхи її подолання // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – К., 2005. – № 1. – С. 459-465.
- 19 Костянтинова С. Мова як етнокультурний феномен (Мовотворчість суспільства та індивідуума) // Вища освіта України. – К., 2002. – № 1. – С. 89-91.

- 20 Регушевський Є. До розуміння поняття "рідна мова" // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2001. – № 10. – С. 17-18.
- 21 Железняк Н. Лінгвосоціокультурний аспект вивчення українського характеру (пісенність) // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2001. – № 4. – С. 18-20.
- 22 Таланчук П. Наша державна мова – українська // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2000. – № 9. – С. 12-14.
- 23 Степаненко М. З історії дослідження витоків української мови // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2000. – № 7. – С.17-18.
- 24 Кучерява З. "Мово рідна, слово рідне..." // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2000. – № 4. – С. 21-25.

2. Мовне сьогодні

Сьогодні в Україні ми бачимо подвійність мовного розвитку. З одного боку – виникнення нових слів, зміни правопису та багато чого важливого, з іншого – лінгвоцид мови, широкий вжиток суржику, сленгу, жаргону, аргю тощо. Досягнення української мови, проблеми сучасного мовознавства та шляхи їх подолання – ось предмет розгляду в цьому розділі покажчика.

- 25 Татарів Р.М. Накопичувальні властивості мови // Мультиверсум. Філософський альманах. – К., 2012. – № 6. – С. 112-121.
- 26 Карпіловська Є. Зміни в структурі сучасної української мови та можливості їх моделювання // Українська мова [Електронний ресурс]. – К., 2011. – №2. – С. 3-18. – режим доступу : <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/42842/01-Karpilovska.pdf?sequence=1>
- 27 Губенко А. В. Творчество: деятельность, язык, социум // Практична психологія та соціальна робота. – К., 2011. – № 10. – С. 8-13.
- 28 Зубков М. Новий – старий правопис // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2010. – № 2. – С. 39-41.
- 29 Федорченко В. Зникомість мов: українські перспективи крізь призму світового досвіду // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2010. – № 2. – С. 42-48.

- 30 Демченко В. Арго як органічний елемент повсякденної української мови // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2010. – № 5. – С. 34-37.
- 31 Кремень В. Національна ідентичність – невблагана вимога часу // Освіта України. – К., 2009. – № 37. – С. 3.
- 32 Палійчук Ю. А все-таки білінгва працює! / Ю. Палійчук, Є. Палійчук // Науковий світ. – К., 2009. – № 6. – С. 26-28.
- 33 Шульженко С. Мовна політика в Україні // Вісник книжкової палати. – К., 2008. – № 11. – С. 40-42.
- 34 Воронич Г. Мало українська українська мова // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2008. – № 7. – С. 41-45.
- 35 Кабиш О. Актуалізація окремих груп маркованої лексики в українській мові кінця ХХ – початку ХХІ ст. // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 4. – С. 33-35.
- 36 Масенко Л. Суржик у системі розмовних форм побутування української мови // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 12. – С. 26-31.
- 37 Мосенкіс Ю. Український молодіжний сленг // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 12. – С. 32–35.
- 38 Україна. Президент. (В. А. Ющенко) Про деякі заходи щодо піднесення ролі української мови : Указ від 28.11.07 р. № 1155/2007 // Офіційний вісник України. – К., 2007. – № 92. – Ст. 3358.
- 39 Сопляк К. Поза рідною культурою // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 3. – С. 28-30.
- 40 Ставицька Л. Дискурс помаранчевої хвилі: (нове в сучасному політичному мовленні) // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2006. – № 1. – С. 42-45.
- 41 Хайруліна В. Рідномовний освітній простір: шляхи становлення та особливості функціонування // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2006. – № 6. – С. 6-11.
- 42 Масенко Л. Стратегії культурного розлучення : (російсько-українська мовно-культурна асиміляція) // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2006. – № 11. – С. 44-46.
- 43 Мовчун Л. Народжене сьогоднішнім: Про зміни в лексиці сучасної української мови // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2006. – № 7. – С. 43-45.

- 44 Дротянко Л. Наукова і побутова мови у процесі взаємопроникнення культур // Вісник Національної академії наук України. – К., 2005. – № 11. – С. 51-58.
- 45 Антонюк Р. І. Мовлення у сфері громадського, духовного і повсякденного життя // Проблеми освіти. – К., 2002. – Вип. 27. – С. 66-76.
- 46 Тумай Н. Лінгвоцид – політика нищення мов // Вісник Київського національного університету. Сер. Українознавство. – К., 2002. – № 6. – С. 34-39.
- 47 Мамчур І. Функціональні стилі мовлення в аспекті сучасного мовознавства // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2001. – № 12. – С. 32-33.
- 48 Ставицька Л. Українсько-російська двомовність: соціопсихологічні та лексикографічні аспекти // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2001. – № 11. – С. 13-16.
- 49 Витвицький Б. Самоповага, користування українською мовою та побудова кращого майбутнього // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2001. – № 10. – С. 14-16.
- 50 Регушевський Є. До розуміння поняття "рідна мова" // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2001. – № 10. – С. 17-18.
- 51 Мацько Л. Матимемо те, що зробимо. до питання формування мовної культури // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2001. – № 9. – С. 2-3.
- 52 Масенко Л. Мовно-культурна ситуація в Україні. Соціопсихологічні чинники формування // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2001. – № 10. – С. 7-10.
- 53 Хом'як І. Взаємодія літературної мови і діалектів // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2000. – № 10. – С. 12-13.
- 54 Мацько Л. Українська мова в кінці ХХ ст. (Зміни в лексиці) // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2000. – № 4. – С. 15-20.
- 55 4С Плачинда С. П. Куди йдемо? Роздуми письменника. – К. : Рад. письменник, ПЗ7 1989. – 95 с.

3. Українська мова в світі

Українська – це мова світова. Вона належить до найпоширеніших на планеті і бринить на всіх меридіанах, у свідомості майже кожного сотого землянина. Її знають понад 50 мільйонів людей. У Європі тепер це одна з шести демографічно найпотужніших мов. Серед 2500 мов світу вона у першій тридцятці. За деякими джерелами, мов 5-6 тисяч, але такий облік справи не міняє: з-поміж

250 мов-лідерів, що рідні для 96% землян, українська мова все одно посідає місце на самому вершечку списку в клубі світових. Огляньте глобус: де тільки не живуть українці... Чи є така столиця, де не зустрінеш українського обличчя і не почуєш живої української пісні?

- 56 Гофенедер Ф. Радянська мовна політика в Україні. Переклади творів Леніна українською 1930-х та 1950-х рр. // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2010. – № 4. – С. 37-47.
- 57 Мигович І. Русини в Україні; статус, проблеми та перспективи // Віче. – К., 2009. – № 7. – С. 50-54.
- 58 Кремень В. Національна ідентичність – невблаганна вимога часу // Освіта України. – К., 2009. – № 37. – С. 3.
- 59 Чередниченко О. Мова та ідентичність у глобальному світі // Вища школа. – К., 2009. – № 9. – С. 67-72.
- 60 Мовчан Л. Г. Гуманістичні аспекти мовної політики Швеції // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – Вінниця, 2008. – № 4. – С. 33-36.
- 61 Белей Л. Українці та українська мова на Балканах // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2008. – № 8. – С. 42-48.
- 62 Москаленко Л. Українці і українська мова на Кубані // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2008. – № 2. – С. 47-53.
- 63 Фаріон І. Франкова візія суспільного статусу руської мови в Галичині (Друга половина XVIII – початок XX ст.) // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 3. – С. 23-27.
- 64 "Всі мови – цвіт душі, корона, доля, дух і честь народів..." : Підсумки роботи Міжнародного конгресу "Українська мова вчора, сьогодні, завтра в Україні і світі" // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2006. – № 1. – С. 59-60.
- 65 Європейська хартія регіональних мов або мов меншин : Міжнародний договір. Дата підписання: 05.11.92 р // Офіційний вісник України. – К., 2006. – № 50. – Ст. 3381.
- 66 Качераускас Т. Язык и культура в феноменальной перспективе // Вопросы философии. – М., 2006. – № 12. – С. 137-144.
- 67 ТЗ(2)
ПЗ2 Півторак Г. Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов. Міфи і правда про трьох братів слов'янських зі "спільної колиски". – К : Академія, 2001. – 150 с.
- 68 4С
И85 Исаев М. И. О языках народов СССР. – М. : Наука, 1978. – 222 с.

4. Навчаємось рідній мові (українське ділове мовлення)

Останнім часом зріс інтерес до української мови як державної. На сьогодні мало володіти лише тими знаннями, що дала школа. Молодий спеціаліст із вузівською освітою сьогодні повинен добре знати українську мову і використовувати її при виконанні службових обов'язків. Глибокі знання професійної мови допоможуть краще оволодіти фахом, підвищити ефективність праці, зміцнити ділові стосунки партнерів, адже мова визначає культуру і компетентність фахівця. Посібники викладачів ДДМА виділені курсивом.

- 69 Яковлева О. Мовна компетенція студентства та мовна ситуація в українських ВНЗ у контексті наближення України до європейського освітнього простору // Вища освіта України. – К., 2010. – № 4. – С. 24-30.
- 70 Зубков М. Новий – старий правопис // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2010. – № 2. – С. 39-41.
- 71 Кацімон О. Дискусійні питання українського правопису в ділянці морфології української літературної мови // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2009. – № 3. – С. 27-33.
- 72 Кацімон О. Дискусійні питання українського правопису в ділянці морфології української літературної мови // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2009. – № 6. – С. 45-48.
- 73 Мельник Л. Вивчення листів Миколи Куліша в мовно-етнічному аспекті // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2009. – № 5. – С. 34-36.
- 74 Вакарчук І. О. ВНЗ заговорять українською // Освіта. – К., 2009. – № 5–6. – С. 4.
- 75 Мовна компетенція і формування інтелектуальної еліти // Освіта. – К., 2009. – № 21-22. – С. 3.
- 76 Романовський О. Мовна компетентність як необхідна складова виховання освіченого та інтелігентного українця / О. Романовський, Ю. Романовська, О. Романовська // Вища школа. – К., 2009. – № 7. – С. 88-98.
- 77 Державна мова в системі освіти : Лист міністра до ректорів вищих навчальних закладів від 25.12.08 №1/9–480 // Освіта. – К., 2009. – № 1-2. – С. 3.
- 78 Романовська Ю. До проблеми виховання інтелігентної та освіченої української нації / Ю. Романовська, О. Романовський, М. Степко // Вища освіта України. – К., 2009. – № 3. – С. 63-71.

- 79 Задорожний В. До мовних глибин: (різновиди мовлення, відмінювання числівників, чужомовні звороти, наголоси та ін.) // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2008. – № 1. – С. 33-35.
- 80 Україна. Президент (В. А. Ющенко). Про деякі заходи щодо піднесення ролі української мови : Указ від 28.11.07 р. № 1155/2007 // Офіційний вісник України. – К., 2007. – № 92. – Ст. 3358.
- 81 Кабиш О. Актуалізація окремих груп маркованої лексики в українській мові кінця ХХ – початку ХХІ ст. // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 4. – С. 33-35.
- 82 Мацько Л. Проблеми мовної культури вчителя у спадщині Олександра Захаренка: до 70-річчя від народження педагога-академіка / Л. Мацько, О. Семенов // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 3. – С. 58-62.
- 83 Гальчук В. Українська мова за професійним спрямуванням : завдання для самостійної роботи студентів... // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 7. – С. 30-35.
- 84 Марчук Л. Розмежування граничних ступенів ознаки градації : (мовознавство) // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 8. – С. 37-40.
- 85 Винницький В. Акцентуаційний розвиток слова: Ма'рко і Марко' // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 8. – С. 40-44.
- 86 Клименко Л. Використання творчої спадщини Івана Огієнка на уроках мови та літератури // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 12. – С. 41-44.
- 87 Хайруліна В. Рідномовний освітній простір: шляхи становлення та особливості функціонування // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2006. – № 6. – С. 6-11.
- 88 Мовчун Л. Народжене сьогоднішнім: Про зміни в лексиці сучасної української мови // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2006. – № 7. – С. 43-45.
- 89 Погиба Л. Рідна мова – для майбутніх правознавців / Л. Погиба, Т. Грибіниченко // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2006. – № 11. – С. 29-36.
- 90 Поляков О. Є. Шляхи скорочення адаптаційного періоду під час переходу на українську мову навчання / О. Є. Поляков, Г. Л. Юсіна, А. П. Авдеєнко // Опыт и перспективы подготовки специалистов и Болонский процесс. – Краматорск, 2006. – С. 42-44.

- 91 Ванівська О. Особливості реалізації мовних стратегій у сучасній вищій школі // Вища освіта України. – К., 2006. – № 4. – С. 67-73.
- 92 Лопушинський І. Мовна політика: понятійний апарат та її сутнісні характеристики щодо галузі освіти України // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – К., 2005. – № 3. – С. 413–419.
- 93 Кучерук О. Гендерні особливості спілкування в етикетних мовленнєвих ситуаціях // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2005. – № 8. – С. 56-58.
- 94 Алтухов В. Н. Іван Огієнко про розвиток і функціонування української мови та впровадження її в навчальний процес у національній школі // Актуальні проблеми викладання мов у вищих навчальних закладах. Збірник праць III регіональної науково-методичної конференції 12 травня 2004 р. – Донецьк, 2004. – С. 5-10.
- 95 Дмитрієва О. І. Комунікативно-системний підхід до самостійної роботи студентів з української мови // Актуальні проблеми викладання мов у вищих навчальних закладах. Збірник праць III регіональної науково-методичної конференції 12 травня 2004 р. – Донецьк, 2004. – С. 15-20.
- 96 Культура усного ділового спілкування // Ділове мовлення для державних службовців. – К., 2004. – С. 63-107.
- 97 Лук'янченко О. Лінгво-українознавча творчо-пошукова робота на заняттях з української мови // Вища освіта України. – К., 2002. – № 2. – С. 106-108.
- 98 Мамчур І. Функціональні стилі мовлення в аспекті сучасного мовознавства // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2001. – № 12. – С. 32-33.
- 99 Мацько Л. Українська мова в кінці ХХ ст. (Зміни в лексиці) // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2000. – № 4. – С. 15-20.
- 100 Юшук І. Логічна структура української мови // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2000. – № 2. – С. 10–11.
- 101 Тоцька Н. Методика роботи над професійним мовленням студентів технічного вузу // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2000. – № 6. – С. 24-26.
- 102 Мацько Л. Пантелеймон Куліш в історії української літературної мови // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2000. – № 8. – С. 21-25.

- 103 4С 3–14 Загнітко А. П. Українське ділове мовлення: фахове і нефахове спілкування / А. П. Загнітко, І. Г. Данилюк. – Донецьк : БАО, 2011. – 480 с.
- 104 3899 Лисак Л. К. Українська мова (за професійним спрямуванням) : методичні вказівки до написання курсових робіт для студ. усіх спец. денної форми навчання / Л. К. Лисак, І. М. Медведєва. – Краматорськ : ДДМА, 2013. – 40 с.
- 105 4С В19 Васенко Л. А. Фахова українська мова : навч. посіб. / Л. А. Васенко, В. В. Дубічинський, О. М. Кривець. – К. : ЦУЛ, 2008. – 272 с.
- 106 4С ПЗ9 Плотницька І. М. Ділова українська мова : навчальний посібник. – 3-тє вид. – К. : ЦУЛ, 2008. – 256 с.
- 107 4С І-20 Іванова І. Б. Українське ділове мовлення : навч. посібник. – Х. : Парус, 2006. – 448 с.
- 108 4С Д46 Ділова українська мова : навч. посібник / О. Д. Горбул, Л. І. Галузинська, Т. І. Ситнік, С. А. Яременко ; за ред. О. Д. Горбула. – 4-те вид., виправл. – К. : Знання, КОО, 2004. – 222 с.
- 109 4С Ш37 Шевчук С. В. Українське ділове мовлення : навч. посібник. – 4-те вид., перероб. й доп. – К : Вища шк., 2005. – 302 с.
- 110 4С К75 Кочеткова В. Г. Контрольні завдання до вивчення курсу "Українська мова" : навч. посібник / В. Г. Кочеткова, Л. К. Лисак. – Краматорськ : ДДМА, 2007. – 80 с.
- 111 3601 Ковальова Г. М. Ділова документація : методичні вказівки до самостійної роботи з курсу "Українська мова" для студентів усіх форм навчання. – Краматорськ : ДДМА, 2008. – 60 с.
- 112 4С К56 Ковальова Г. М. Тестові завдання з української мови : методичний посібник для слухачів курсів довузівської підготовки. – Краматорськ : ДДМА, 2008. – 112 с.
- 113 4С Л63 Лисак Л. К. Збірник тестів з української мови / Л. К. Лисак, Г. М. Ковальова. – Краматорськ : ДДМА, 2008. – 84 с.
- 114 4С К56 Ковальова Г. М. Словник професійної термінології з курсу "Українська мова (за професійним спрямуванням)" / Г. М. Ковальова, Л. К. Лисак, І. М. Медведєва. – Краматорськ : ДДМА, 2007. – 68 с.
- 115 4С 3-91 Зубков М. Г. Сучасна українська ділова мова : підручник. – 9-те вид., виправл. і доп. – Х. : СПД ФО Співак, 2011. – 400 с.
- 116 2198 Кочеткова В. Г. Практичні завдання з української ділової мови (для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання) / В. Г. Кочеткова, Л. К. Лисак. – Краматорськ : ДДМА, 2002. – 44 с.

- 117 2393 *Кочеткова В. Г. Культура усного мовлення : методичні вказівки з курсу "Українська ділова мова" (для студентів I курсу всіх спеціальностей денної та заочної форми навчання) / В. Г. Кочеткова, Л. К. Лисак. – Краматорськ : ДДМА, 2003. – 32 с.*
- 118 4С Потелло Н. Я. Українське ділове мовлення і спілкування : Правопис і П64 граматика української мови. Оформлення ділового спілкування. Культура ділового спілкування : навч. посіб. / Н. Я. Потелло, Г. Є. Скиртач. – К. : МАУП, 2003. – 440 с.

5. Мовознавчі словники

Словники бувають філологічні і термінологічні і виконують дві функції: нормативну, тобто фіксують значення і вживання слів, і інформаційну – відображають знання і практичну діяльність людини, культуру суспільства в певну епоху.

Особливе місце посідають мовні (лінгвістичні) словники. Серед великої кількості різних типів основними є одномовні алфавітні тлумачні словники, котрі пояснюють значення вживання, граматичні і фонетичні особливості слів: "Короткий тлумачний словник української мови", "Словник скорочень в українській мові", "Словник іншомовних слів" та інше.

Довідкові видання допоможуть тим, хто бажає поглибити знання, одержані в навчальних закладах, удосконалитися в своїй спеціальності, краще організувати суспільну роботу, бути "нарівні з часом", мати уяву про найважливіші напрямки суспільного розвитку, науки, техніки, про кращі художні твори.

Використання довідкових видань дозволить виробити стійкий інтерес до читання, глибше вивчити тему, зрозуміти прочитане.

- 119 Схвалено Концепцію Державної цільової програми розвитку Національної словникової бази на 2009–2015 роки (До Дня рідної мови) // Вісник книжкової палати. – К., 2009. – № 2. – С. 44.
- 120 4С Російсько-український загальнотехнічний словник / Л. І. Мацько, І. Г. Р75 Трегуб, І.В.Христенюк, В.Ф.Христенюк. – К. : Вища шк., 1994. – 173 с.
- 121 4С Ганич Д. І. Російсько-український і українсько-російський словник / Д. І. Г19 Ганич, І. С. Олійник. – 6-те вид., стер. – К. : МП "Фенікс", 1992. – 560 с.
- 122 4С Російсько-український і українсько-російський сучасний словник. 65000 слів Р75 та словосполучень. Словник імен і географічних назв. Слова й словоформи з літерою Г / укл. М. Зубков. – Х : Фоліо, 2003. – 622 с.

- 123 4С Іваницький С. Російсько-український словник / С. Іваницький, Ф. І-19 Шумлянський. – К. : Обереги, 2006. – 528 с.
- 124 4С Шевчук С. В. Російсько-український словник ділового мовлення. – К : Вища Ш37 шк., 2001. – 351 с.
- 125 4С Андерш Й. Ф. Російсько-український словник наукової термінології: Р75 Суспільні науки / Й. Ф. Андерш, С. А. Воробйова, М. В. Кравченко. – К. : Наук. думка, 1994. – 600 с.
- 126 4С Войналович О. Російсько-український словник наукової технічної мови В65 (термінологія процесових понять) / О. Войналович, В. Моргунюк. – К. : Вирій, 1997. – 256 с.
- 127 4С Російсько-український українсько-російський сучасний словник + граматику Р75 / упор. О. В. Грушевський, Г. М. Коляда. – Донецьк : ТОВ ВКФ "Бао", 2003. – 480 с.
- 128 4С Російсько-український українсько-російський сучасний словник 65000 слів Р75 та словосполучень. Словник імен і географічних назв / упор. М. Г. Зубков. – Х. : Школа, 2006. – 620 с.
- 129 4С Демська О. М. Словник омонімів української мови / О. М. Демська, І. М. Д31 Кульчицький. – Львів : Фенікс, 1996. – 224 с.
- 130 4С Ковальова Г. М. Словник професійної термінології з курсу "Українська мова K56 (за професійним спрямуванням)" / Г. М. Ковальова, Л. К. Лисак, І. М. Медведєва. – Краматорськ : ДДМА, 2007. – 68 с.
- 131 2388 Довбня О. А. Словник термінів та крилатих фраз і віслів для виконання контрольних робіт з курсу "Українська та зарубіжна культура"(для студентів усіх спеціальностей). – Краматорськ : ДДМА, 2003. – 20 с.
- 131 4С Полюга Л. М. Словник українських морфем. Близько 40000 слів. – Львів : П53 Світ, 2001. – 449 с.
- 132 4С Словник фразеологізмів української мови / укл. В. М. Білоноженко та ін. – К С48 : Наук. думка, 2003. – 1097 с
- 133 4С Сучасний орфографічний словник української мови 60000 слів / укл. С. В. С91 Музичук. – Донецьк : БАО, 2003. – 768 с.
- 134 4С Сучасний російсько-український українсько-російський словник / укл. М. С91 Зубков. – 3-тє вид., випр. і доп. – Х. : Ранок, 2005. – 720 с.
- 135 4С Сучасний російсько-український українсько-російський словник 50000 слів С91 + граматику / упор. М. А. Тищенко. – Донецьк : БАО, 2006. – 688 с.

- 136 4С Сучасний російсько-український українсько-російський словник. 40000 слів
С91 + грамати́ка / укл. О. В. Грушевський, Г. М. Коляда. – Донецьк : БАО, 2010. – 480 с.
- 137 4С Сучасний тлумачний словник української мови. 60000 слів / за ред. В. В.
С91 Дубчинського. – Х. : Школа, 2009. – 832 с.
- 138 4С Сучасний українсько-російський, російсько-український словник-довідник.
С91 42000 слів і виразів сучасної української і російської мови / упор. О. В. Грушевський, Г. М. Коляда. – Донецьк : БАО, 2006. – 576 с.
- 139 4С Сучасний українсько-російський, російсько-український словник. 35000 слів
С91 / укл. О. Ю. Петраковський. – Х. : Харківська книжкова фабрика, 2005. – 800 с.
- 140 4С Івченко А. Тлумачний словник української мови. – 9-те вид., виправл. – Х. :
І-25 ФОЛІО, 2006. – 540 с.
- 141 ТЗ(2) Українське державотворення: невитребуваний потенціал. Словник-довідник
У45 / за ред. О. М. Мироненка. – К. : Либідь, 1997. – 560 с.
- 142 4С Український орфографічний словник. – Донецьк : Сталкер, 1999. – 480 с.
У45
- 143 Я2 Український Радянський Енциклопедичний словник : в 3-х т. Т. 1. А –
У45 Калібр. – 2-ге вид. – К. : Голов. ред. УРЕ, 1986. – 752 с.
- 144 Я2 Український Радянський Енциклопедичний словник : в 3-х т. Т. 2.
У45 Каліграфія – Португальці. – 2-ге вид. – К. : Голов. ред. УРЕ, 1986. – 736 с.
- 145 Я2 Український Радянський Енциклопедичний словник : в 3-х т. Т. 3. Портулак
У45 – Б. – 2-ге вид. – К. : Голов. ред. УРЕ, 1987. – 736 с.
- 146 4С Українсько-російський словник / укл. В. С. Ільїн, К. П. Дорошенко, С. П.
У45 Левченко та ін. – 5-те вид. – К. : Голов. ред. УРЕ 1985. – 937 с.
- 147 4С Великий сучасний українсько-російський російсько-український словник-
В27 довідник. 80 000 слів і виразів сучасної української та російської мови / укл. О. В. Грушевський, Г. М. Коляда. – Донецьк : БАО, 2006. – 672 с.
- 148 2988 *Авдеєнко А. П. Короткий російсько-український словник аудиторної лексики / А. П. Авдеєнко, О. Є. Поляков, Г. Л. Юсіна. – Краматорськ : ДДМА, 2005. – 40 с.*
- 149 4С Новий російсько-український словник довідник: Близько 60 000 слів / Є. Я.
Н73 Єрмоленко, В. І. Єрмоленко, К. В. Ленець, Л. О. Пустовіт. – К. : Довіра, 1996. – 797 с.
- 150 4С Новий українсько-російський, російсько-український словник. 60000 слів. –
Н73 Х : Див, 2009. – 576 с.

- 151 Тищенко О. Нові й актуалізовані слова та значення (словникові матеріали) у контексті сучасних неословників // Українська мова [Електронний ресурс] – К., 2011. – № 1. – С. 55-68. – режим доступу: [http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/42818/05–Tyshchenko.pdf?sequence=1](http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/42818/05-Tyshchenko.pdf?sequence=1)
- 152 4С Новітній українсько-російський словник. 150 000 слів / укл. Л. П. Коврига ;
Н72 за ред. М. І. Степаненко. – Х. : Белкар-книга, 2006. – 1280 с.
- 153 4С Івченко А. О. Орфографічний словник української мови : понад 40000 слів.
І-25 – Х : Фоліо, 2001. – 572 с.
- 154 4С Орфоепічний словник української мови. Близько 140000 слів : в 2-х т. Т. 1. –
О-70 К : Довіра, 2001. – 955 с.
- 155 4С Практичний російсько-український словник приказок / Ін-т
П69 енциклопедичних досліджень НАН України ; упор. Г. Млодзинський ; за ред. М. Йогансена. – відтворення видання 1929 року. – К. : Ін-т енциклопедичних досліджень, 2009. – 108 с. – (Із словникової спадщини. Вип. 8)
- 156 4С Практичний російсько-український словник. Правила правопису та
П69 фразеологія. – К. : Знання, 1992.

6. Українські письменники про мову

Перед кожним поколінням освітян, представників інтелігенції незмінно постає питання – як зберегти і передати нащадкам усі ті кращі надбання національної культури, мови, що були виплекані українським народом протягом тривалого часу? Звернення до народних традицій, багатющої літературної спадщини – це вимога сучасності. Поети, громадські та культурні діячі всіх поколінь захоплювалися красою, надзвичайними можливостями української мови, приділяли велику увагу її популяризації, присвячували свої твори. Воістину – народ безсмертний своїми поетами. Україна має в серці правду, яка не вмирає. І ця правда вічна, як молитва – це її Слово.

- 157 Іларіон, митрополит, (Іван Огієнко) Наша літературна мова / Іларіон, митрополит // Дивослово: українська мова і література в навчальних закладах. – К., 2007. – № 10. – С.45-51.
- 158 РС Відлуння десятиліть. Українська література другої половини ХХ ст. :
В42 навчальний посібник. / упор. М. О. Сорока. – К. : Грамота, 2002. – 463 с.
Зі змісту: Д. Білоус – «Вічно жива», «Хліб і слово», «Слово», с. 233-235;
Д. Павличко – «У дитячому серці жила Україна...», «Якби я втратив очі, Україно...», с. 250.

- 159 РС Д15 Далекі зірниці. Українська література першої половини ХХ ст. : навчальний посібник / упор. В. І. Шкляр, П. П. Орленко. – К. : Грамота, 2001. – 479 с.
Зі змісту: І. Багряний – «Рідна мова», с. 388; В. Сосюра – «Любіть Україну», с. 222-223; М. Рильський – «Мова», с. 187.
- 160 Т3(2) О-36 Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу: курс читаний в Україн. нар. ун-ті : репринтне відтворення вид. 1918 р. – К. : Абрікос, 1991. – 272 с.
Зі змісту: «Українська мова» – с. 21-22, 239-244, 250-260 ; «Українська вимова по церквах», – с. 79.
- 161 Т3(2) О-36 Огієнко І. Рятування України / упор., автор передмови і коментарів М. Тимошик. – К. : Наша культура и наука, 2005. – 464 с.
Зі змісту: «Бережімо свою українську мову», с. 422-426.
- 162 Ш6(4Укр) О-53 Олесь О. І. Все навколо зеленіє : вірші, поеми, казки. – К. : Веселка, 1990. – 318 с.
Зі змісту: « О слово рідне! Орле скутий...», с. 125.
- 163 Ш6(4Укр) О-54 Олійник Б. Сива ластівка. Поезії. – К. : Веселка, 1995. – 127 с.
Зі змісту: « У дзеркалі слова», с. 118.
- 164 Ш6(4Укр) П45 Поезія. Ліна Костенко. Олександр Олесь. Василь Симоненко. Василь Стус. – К. : Наукова думка, 1999. – 272 с.
Зі змісту: В. Симоненко – «Моя мова», с. 231.
- 165 Ш6(4Укр) У45 Українські народні прислів'я та приказки. – К. : Вид-во АН УРСР, 1955. – 445 с.
- 166 Ш6(4Укр) У45 Українка Л. Вибране. Поезії, поеми, драматичні твори. – К. : Дніпро, 1977. – 639 с.
Зі змісту: «Слово, чому ти не твердая криця...», с. 83-84.
- 167 Ш6(4Укр) Ф83 Франко І. Твори : в 2-х т. Т. 1. Поезія. – К. : Дніпро, 1981. – 533 с.
Зі змісту: «Діалект чи самостійна мова?», с. 185-186.
- 168 Ш6(4Укр) Ш37 Шевченко Т. Кобзар. – К. : Школа, 2006. – 815 с.
Зі змісту: «Ну що б, здавалося, слова... », с.451-452 ; «Подражаніє 11 псалму», с. 628.
- 169 РС Ш70 Шляхи сподівань. Українська література кінця ХVІІІ - початку ХХ ст. : навчальний посібник / упор. В. І. Шкляр. – К. : Грамота, 2003.
Зі змісту: П. Куліш – «Рідне слово», с. 412–413; В. Самійленко – «Українська мова», с. 486-487.